

Julkaisemisen osuus yliopistojen rahavirroissa

Mikael Laakso, KTT

Yliopistonlehtori

Hanken Svenska Handelshögskolan

5.10.2018 Tieteellisen julkaisemisen rahoitus

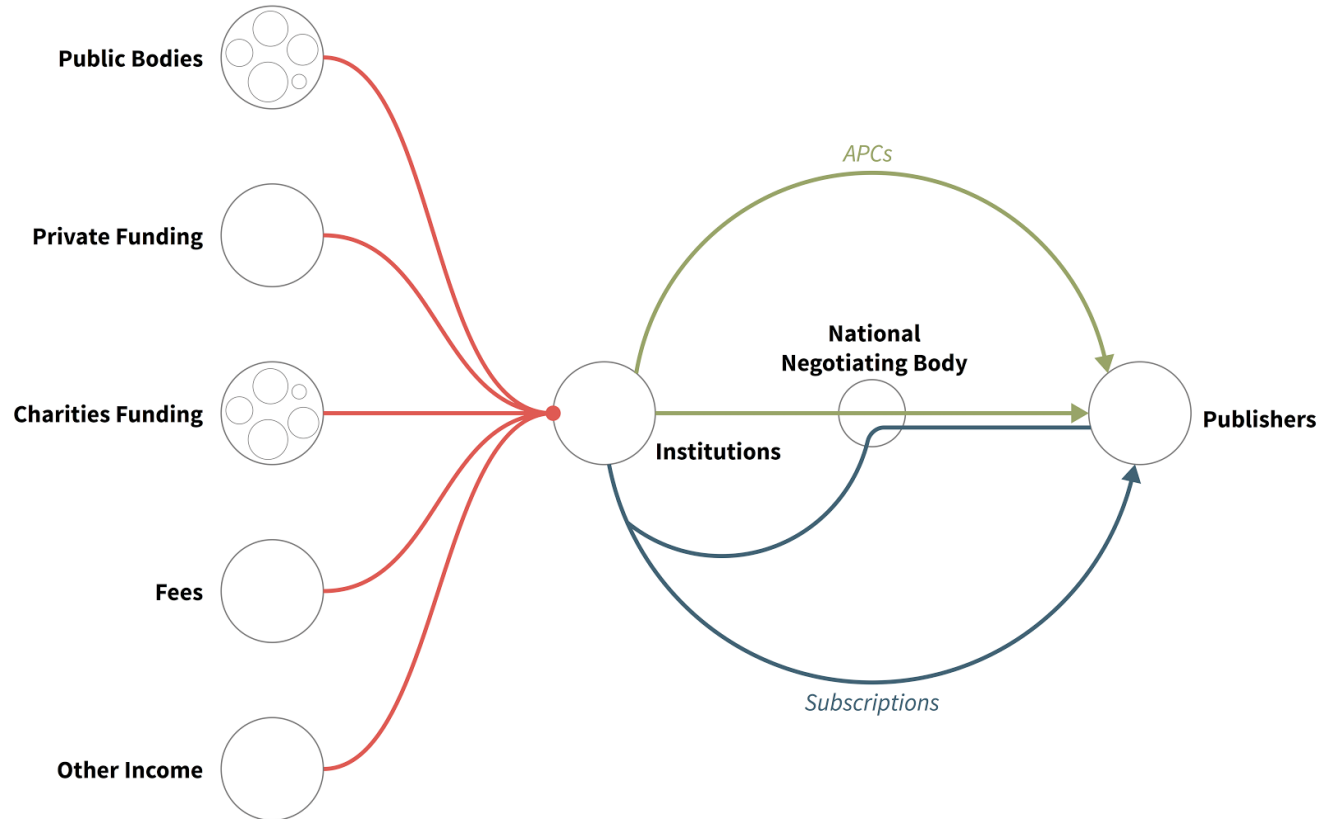
@mikaellaakso

- + Miten julkaiseminen tuo rahaa yliopistoille?
Mistä se raha tulee?
- Miten ja millaisia kustannuksia julkaisutoiminta luo yliopistoissa?
- = Onko nykyinen järjestelmä toimiva tämän hetken ja tulevaisuuden tarpeisiin?

Model of Financial Flows in Scholarly Publishing (Lawson, Gray, & Mauri 2016)

HANKEN

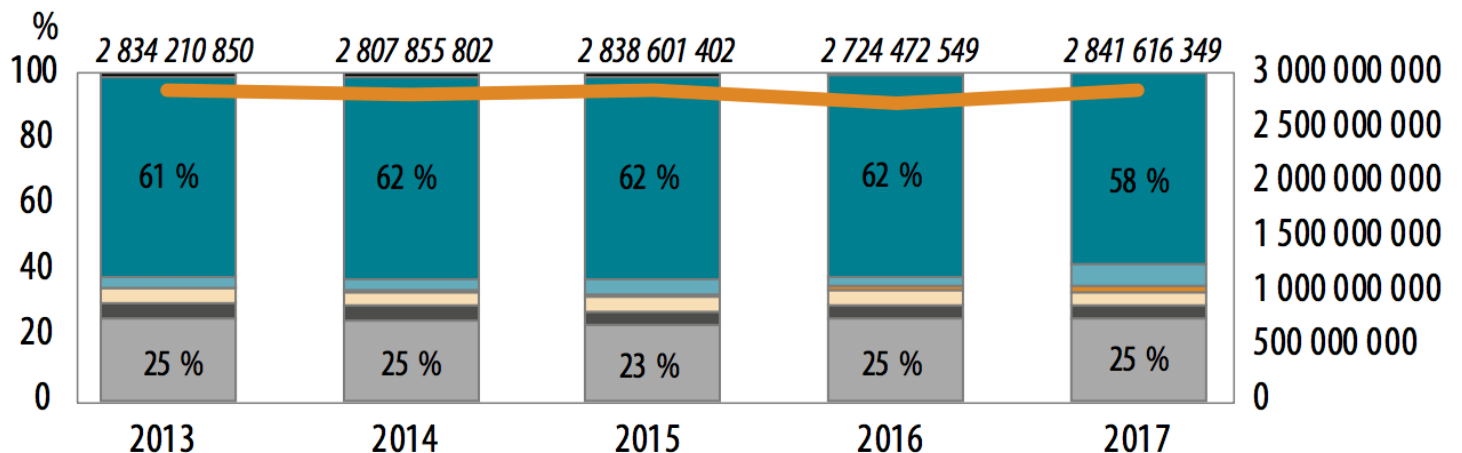
Miten julkinen raha kytkeytyy tieteellisen julkaisemiseen Suomessa?

”All scholarly journals (toll access and OA) benefit from public subsidies. Most scientific research is funded by public agencies using public money, conducted and written up by researchers working at public institutions and paid with public money, and then peer-reviewed by faculty at public institutions and paid with public money. ”

Peter Suber (2012:38-39)

Yliopistojen kokonaisrahoituksen muodostuminen vuosina 2013–2017

- Muut yleisavustukset
- Yliopistolain mukainen valtionrahoitus (OKM)
- Tuotto-/kulujäämä (sijoitus- ja rahoitustoiminta)
- Tuotto-/kulujäämä (varainhankinta)
- Muut varsinaisen toiminnan tuotot
- Yliopiston varsinaiseen toimintaan kuuluvan liiketoiminnan tuotot
- Avustustuotot
- Yliopiston kokonaisrahoitus

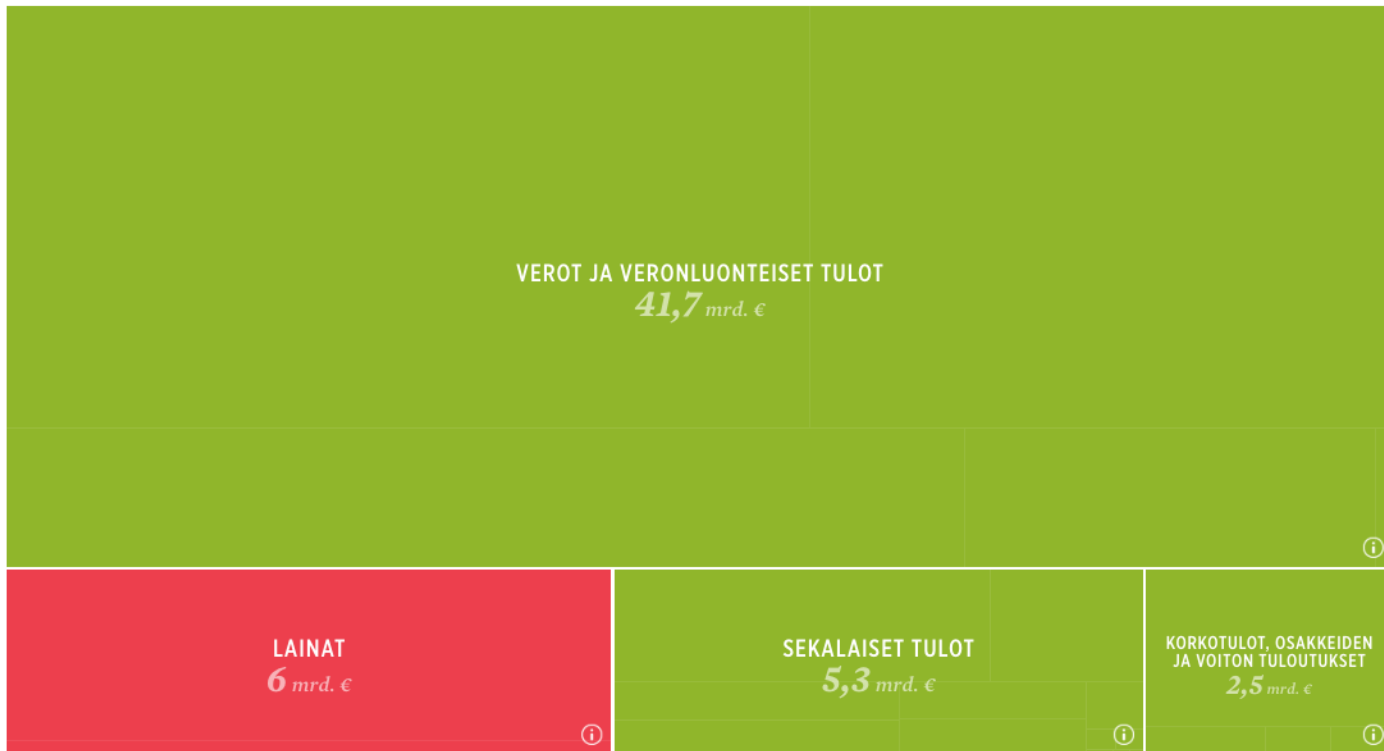
Julkaiseminen positiivisena rahavirtana yliopistoille

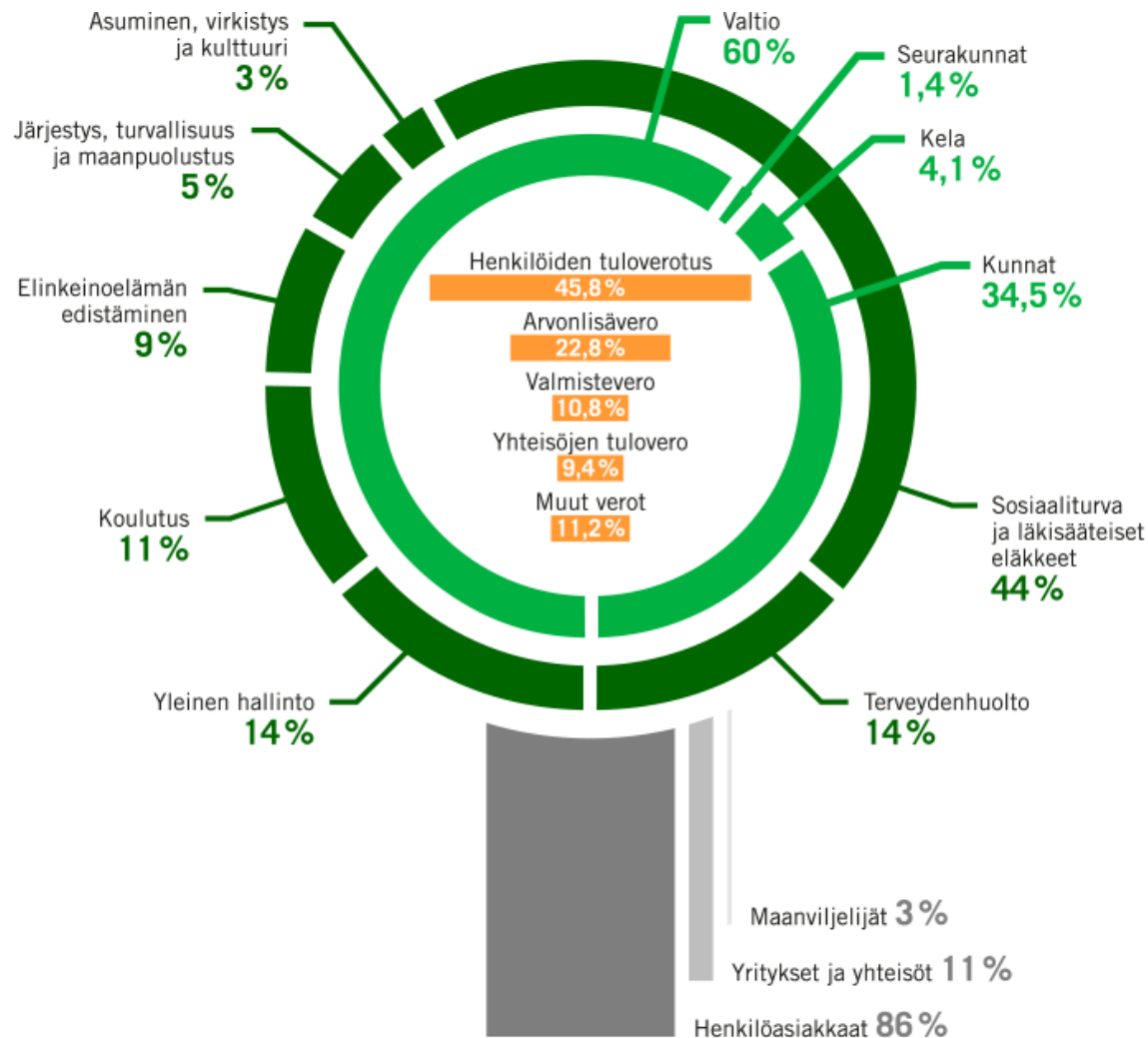
- » Opetus- ja kulttuuriministeriö yliopistojen merkittävin rahoittaja.
- » Julkaisujen tuottaminen tuo yliopistolle rahaa suoraan OKM:n perusrahoituksen kautta jossa yliopistot kilpailevat keskenään yhteisen vuotuisesti budjetoidun potin %-osuuksista.
- » Rahoitusmallissa julkaisutoiminnan painoarvo on kasvanut ja ohjaus kohti tietynlaisia julkaisuja tarkentunut.
- » Julkaisuilla myös epäasuoria taloudellisia vaikutuksia

Valtion tulot 2017 (budjetti)

HANKEN

- Mihin verot käytetään
- Kenelle verot tilitetään
- Miten verot kertyvät
- Veronmaksajat

**2017 verojen nettokertymä
65 miljardia euroa,
josta 11% koulutukseen
(7 miljardia).**

Kuka päättää paljonko rahaa on jaettavana?

HANKEN

”Eduskunta päättää vuosittain talousarvion yhteydessä ammattikorkeakoulusektorille sekä yliopistosektorille opetus- ja kulttuuriministeriön kohdentaman perusrahoituksen määrän. Opetus- ja kulttuuriministeriö jakaa käytettävissä olevan perusrahoituksen ammattikorkeakoulujen rahoitusmallin sekä yliopistojen rahoitusmallin avulla. ” <https://minedu.fi/ohjaus-rahoitus-ja-sopimukset>

Valtion talousarvioesitykset

[Etusivu](#)[2019](#)[2018](#)[2017](#)[2016](#)[Alemmat talousarviot](#)[Ohje](#)

Talousarvioesitys 2017

50. (29.40.50 ja 30.21, osa) Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan (*siirtomääräraha 2 v*)

Talousarvioesitys HE 134/2016 vp (15.9.2016)

Momentille myönnetään 1 795 674 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yliopistoille yliopistolain ([558/2009](#)) mukaisena rahoituksena:

1) 1 575 299 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään perusrahoitukseen

Valtion talousarvioesitykset

[Etusivu](#)[2019](#)[2018](#)[2017](#)[2016](#)[Alemmat talousarviot](#)[Ohje](#)

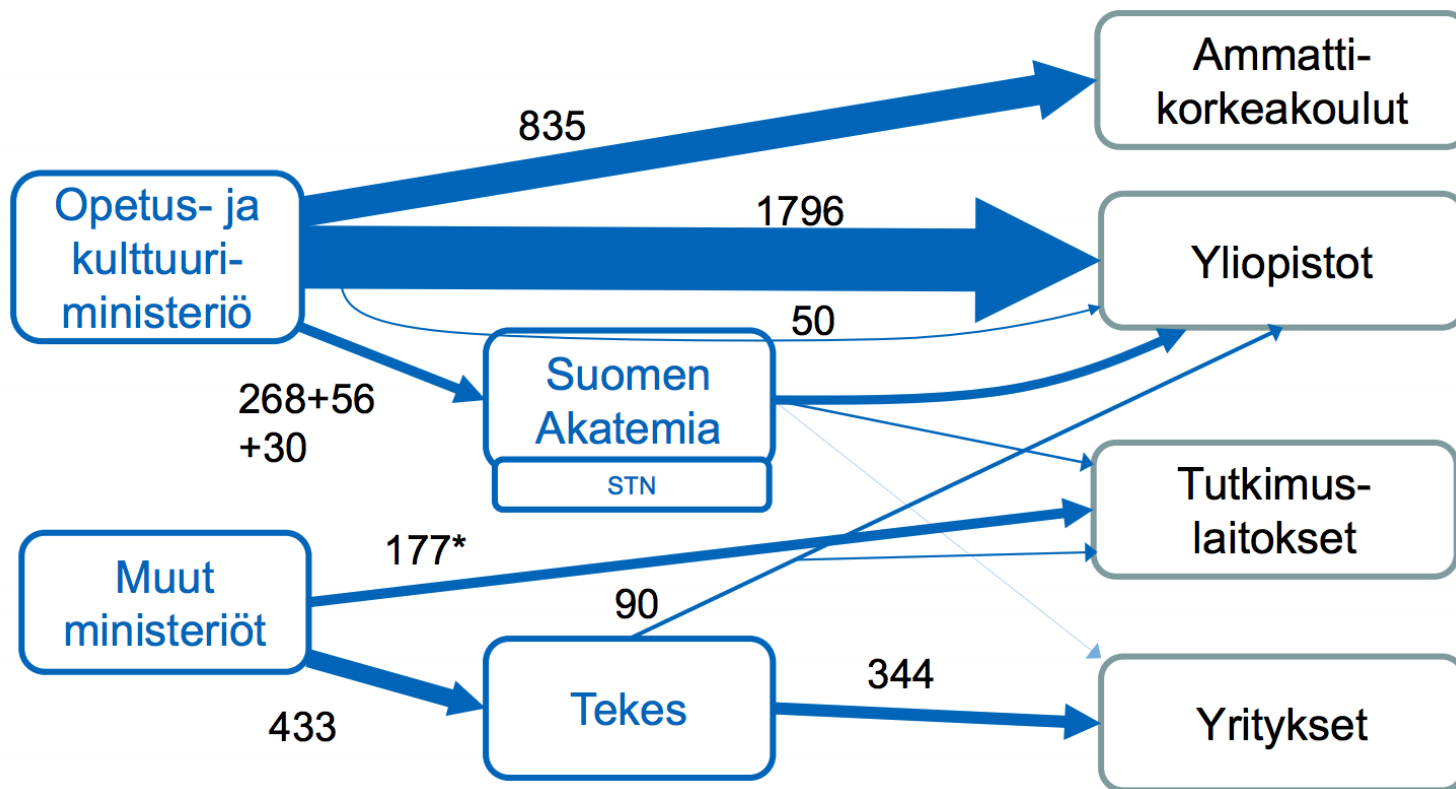
Yliopistojen määrälliset tavoitteet

	2011 toteutuma	2013 toteutuma	2015 ¹⁾ toteutuma	2017 ²⁾ tavoite
Alemmat korkeakoulututkinnot	13 275	13 016	15 039	14 670
Ylemmät korkeakoulututkinnot	12 515	14 444	15 316	15 375
Tohtorintutkinnot	1 653	1 724	1 881	1 690
Tieteelliset julkaisut (jufo 2 ja 3)/opetus- ja tutkimushenkilökunta ³⁾	0,45	0,57	0,60	0,61
Kansainvälisten yhteisjulkaisujen osuus tieteellistä julkaisuista (jufo 1—3), %	37,4	40,8	46,0	50,0
Tavoiteajan kuluessa (7 v) valmistuneiden osuus aloittaneista, % ⁴⁾	46,5	48,2	50,0	52,0
Lukuvuodessa vähintään 55 opintopistettä suorittaneiden osuus, %	..	34,5	36,9	38,0

Julkisen rahoituksen rahavirrat korkeakoulutukseen ja tutkimus- ja kehittämistoimintaan 2017 (milj. euroa)

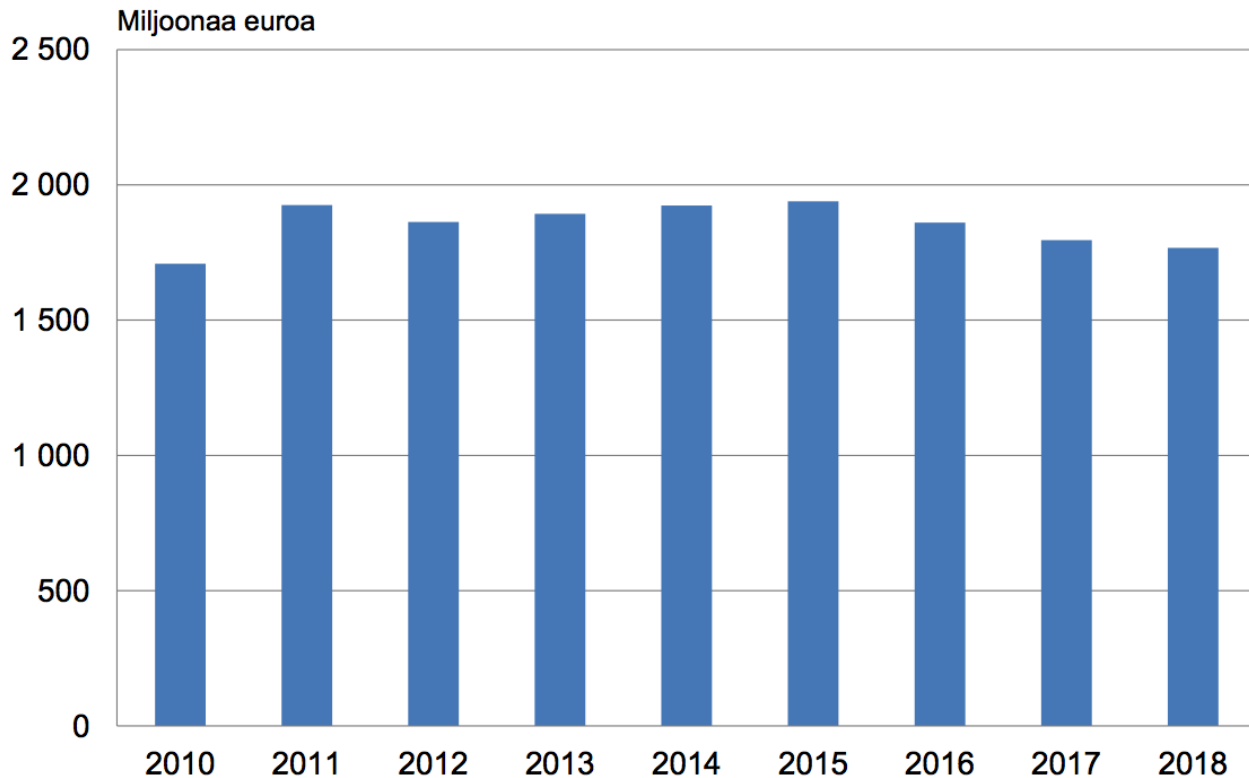
HANKEN

Yliopistojen perusrahoitus 2010–2018

HANKEN

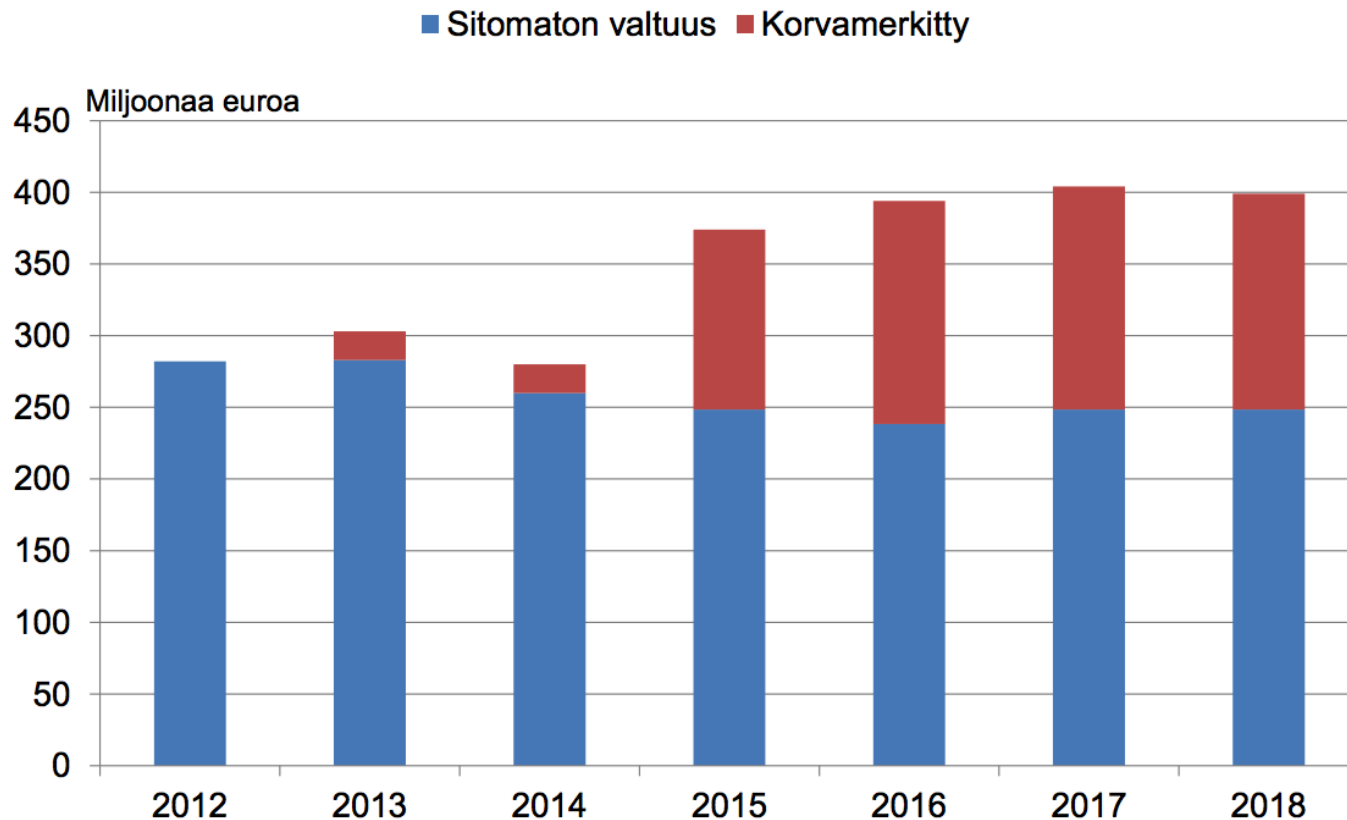

Lähde: neuvoston laskelmat valtion talousarvioiden pohjalta.

Valtion rahoitus Suomen Akatemialle 2012-2018

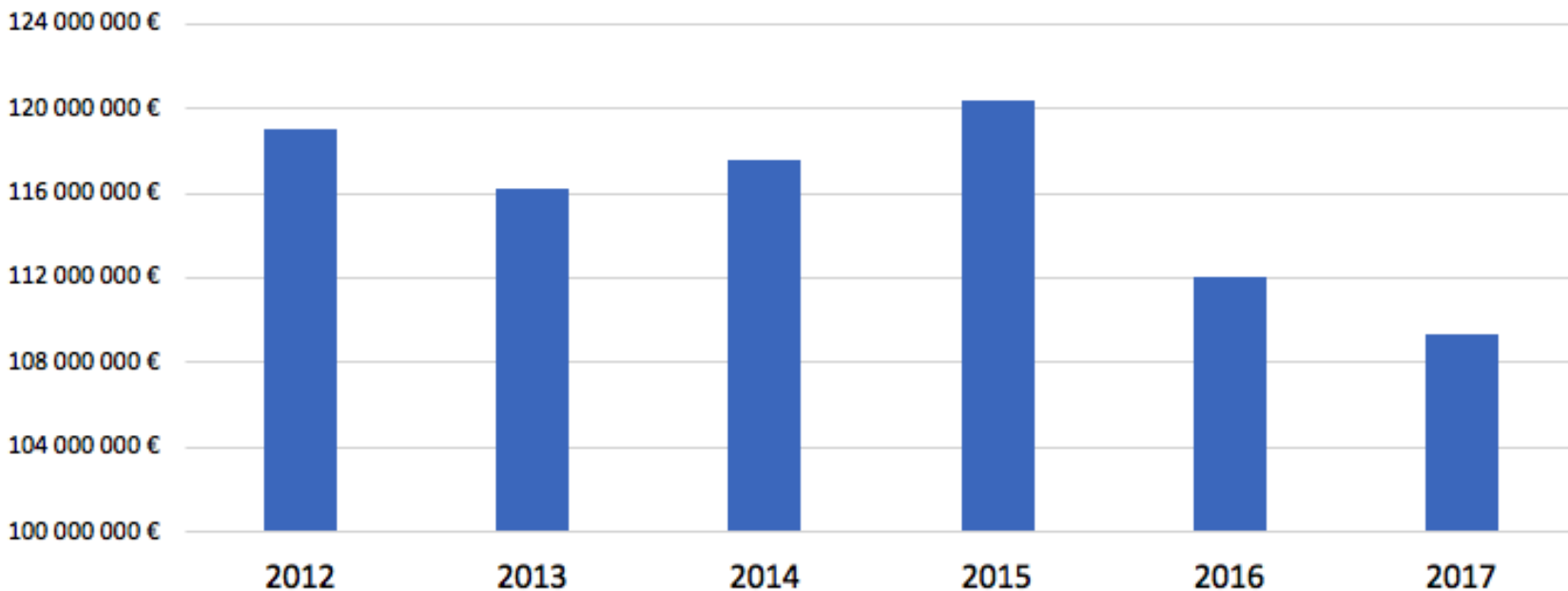

HANKEN

Yliopisto -> Kirjasto

YO-Kirjastojen Rahoitus 2012-2017

Rahoitus omalta kehysorganisaatiolta laskenut 75%→73% tarkasteluvälillä

VAIKUTTAVUUS

LAATU

KANSAINVÄLISYYS

KOULUTUS
39 %

TUTKIMUS
33 %

KOULUTUS- JA
TIETEPOLIT.
TAVOITTEET
28 %

Suoritetut ylemmät korkeakoulututkinnot 13 %

Suoritetut alemmat korkeakoulututkinnot 1 %

Avoimena yliopisto-opetus- ja erilliset tutkimus- ja opetus-

opiskelijapalaute 3 %

Kansainvälinen opiskelijavaihto 2 %

valmistuneet työlliset 1 %

Ulkomaalaisten suorittamat tohtorintutkinnot 1 %

opetus- ja tutkimus-

- Muut julkaisut (v)

tutkimus-

Strategiaperusteinen rahoitus 12 %

Alakohtaisuus 9 %
(taidealat, tekniikka, luonnontieteet, lääketieteelliset alat)

Valtakunnalliset tehtävät 7 %
(valtakunnalliset erityistehtävät, harjoittelukoulut, Kansalliskirjasto)

Mom...ille myönnetään 1 795 674 000 euroa.

$1\,795\,674\,000 \cdot 13\% = 233\,437\,620$ euroa
Tämä summa jaetaan yliopistojen kesken
2017 julkaisujen perusteella

Julkaisufoorumiluokitukset, vuodesta 2015 rahoitusmallissa

Valtion yliopistoille jakamasta perusrahoituksesta 13 prosenttia perustuu julkaisutoimintaan. **Ainoastaan vertaisarvioidut tieteelliset artikkelit ja kirjat** (eli OKM:n määrittämät julkaisutyypit A1, A2, A3, A4, C1 sekä vuodesta 2017 alkaen C2 eli tieteellisen teoksen toimitustyö) painotetaan niiden julkaisukanavan saaman Julkaisufoorumi-luokan mukaan. Monografian painokerroin on nelinkertainen artikkeliin verrattuna.

Rahoitusmallin painokertoimet ovat vuodesta 2017 alkaen seuraavat:

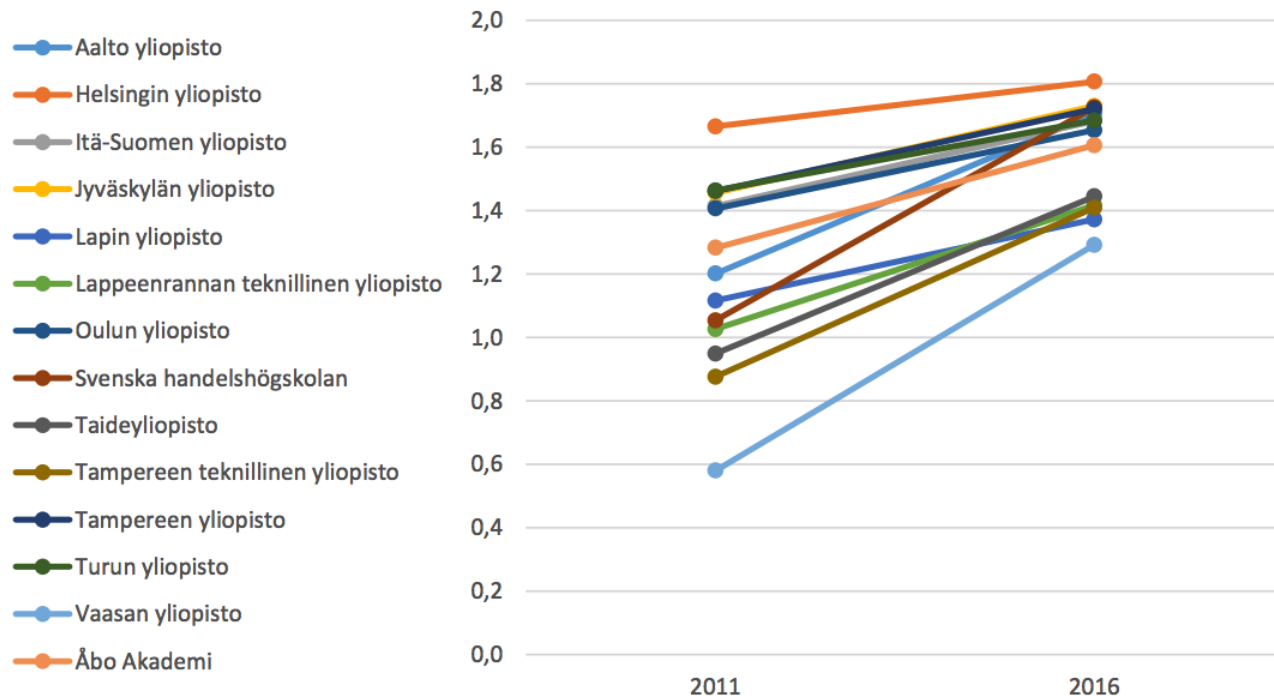
Julkaisutiedonkeruun luokat A1-A4 sekä C2 julkaisut painotetaan Julkaisufoorumi-luokan mukaan

- luokan 0 julkaisut kertoimella 0,1
- tason 1 julkaisut kertoimella 1
- tason 2 julkaisut kertoimella 3
- tason 3 julkaisut kertoimella 4

JUFO PORTAALI
PORTALEN
PORTAL

Kuvio 4: julkaisun keskimääräiset Jufo-pisteet eri yliopistoissa (2017-pisteytys). Lähde: Vipunen, TSV/Janne Pölönen.

Yliopistojen rahoitusmallin mukaisia suoritteiden yksikköhintoja

Rahoitusmallin osatekijä (yksikkö)	Suoritteen yksikköhinta (€)
Suoritettut ylemmät korkeakoulututkinnot (kpl)	13 400
Suoritettut alemmat korkeakoulututkinnot (kpl)	6 600
Avoimena yliopisto-opetuksena, erillisinä opintoina ja erikoistumiskoulutuksina suoritettut opintopisteet (kpl)	100
Vähintään 55 opintopistettä suorittaneiden opiskelijoiden määrä (kpl)	2 900
Valmistuneet työlliset (kpl)	2 800
Ulkomaalaisten suorittamat ylemmät korkeakoulututkinnot (kpl)	11 200
Kansainvälinen opiskelijavaihto (opintopiste)	100
Suoritettut tohtorintutkinnot (kpl) 74 800	74 800
Julkaisut (Jufo-piste)	4 200
Ulkomaalainen opetus- ja tutkimushenkilöstö (kpl)	9 300
Kilpailtu kotimainen tutkimusrahoitus (€)	0,18
Kilpailtu ulkomainen tutkimusrahoitus (€)	0,42

Yksi huipputason
artikkelijulkaisu on noin 17 000
euron arvoinen

Lähde: Vipunen, omat laskelmat.

https://www.taloustieteellinenyhdistys.fi/wp-content/uploads/2018/03/KAK_1_2018_176x245_WEB-102-133.pdf

—

Julkaiseminen negatiivisena rahavirtana yliopistoille

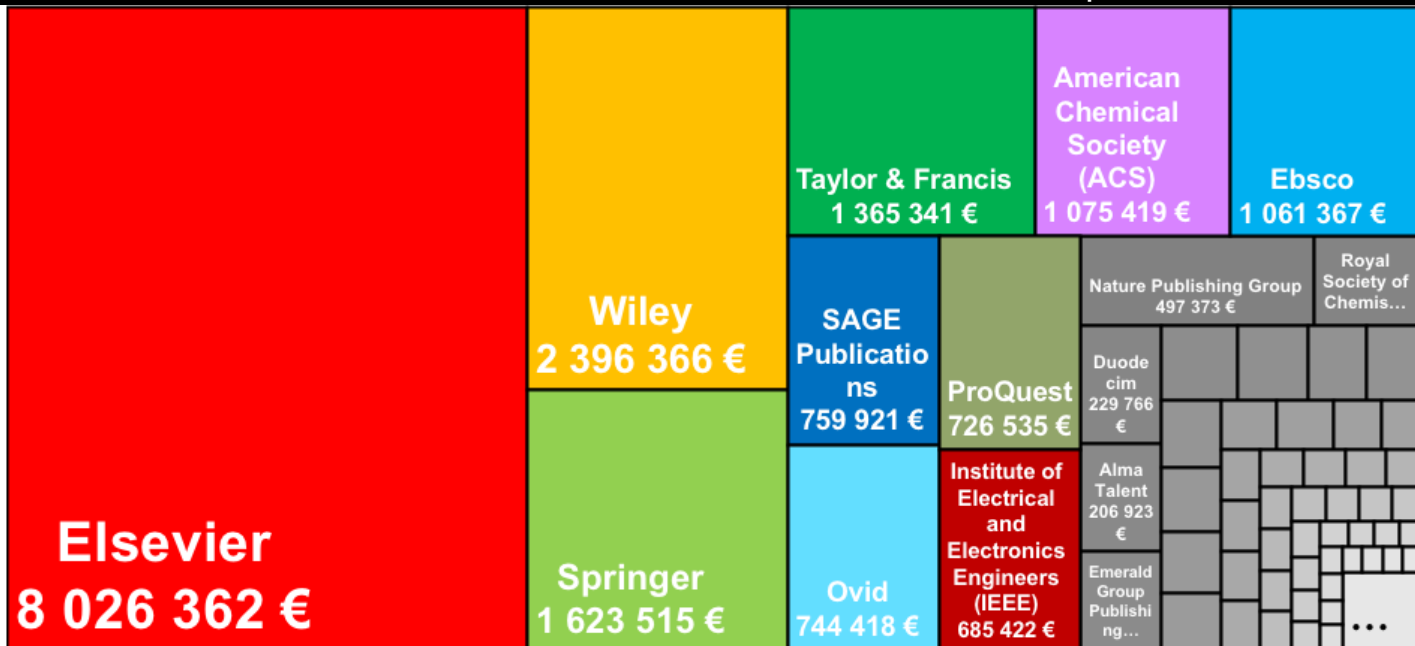
- » Julkaisujen lukuoikeudet/lisenssit, kallistuneet vuosi vuodelta.
- » Julkaisuarkistojen ylläpito ei ole ilmaista.
- » Kasvavassa määrin suoria kustannuksia myös julkaisujen tuottamisesta, OA julkaisemisen kirjoittajamaksut yleistyvät.
- » Tutkijat käyttävät paljon työaikaa lehtitoiminnan tueksi (esim. vertiaisarviointi, toimittaminen).

Kustantajien hinnat 2017

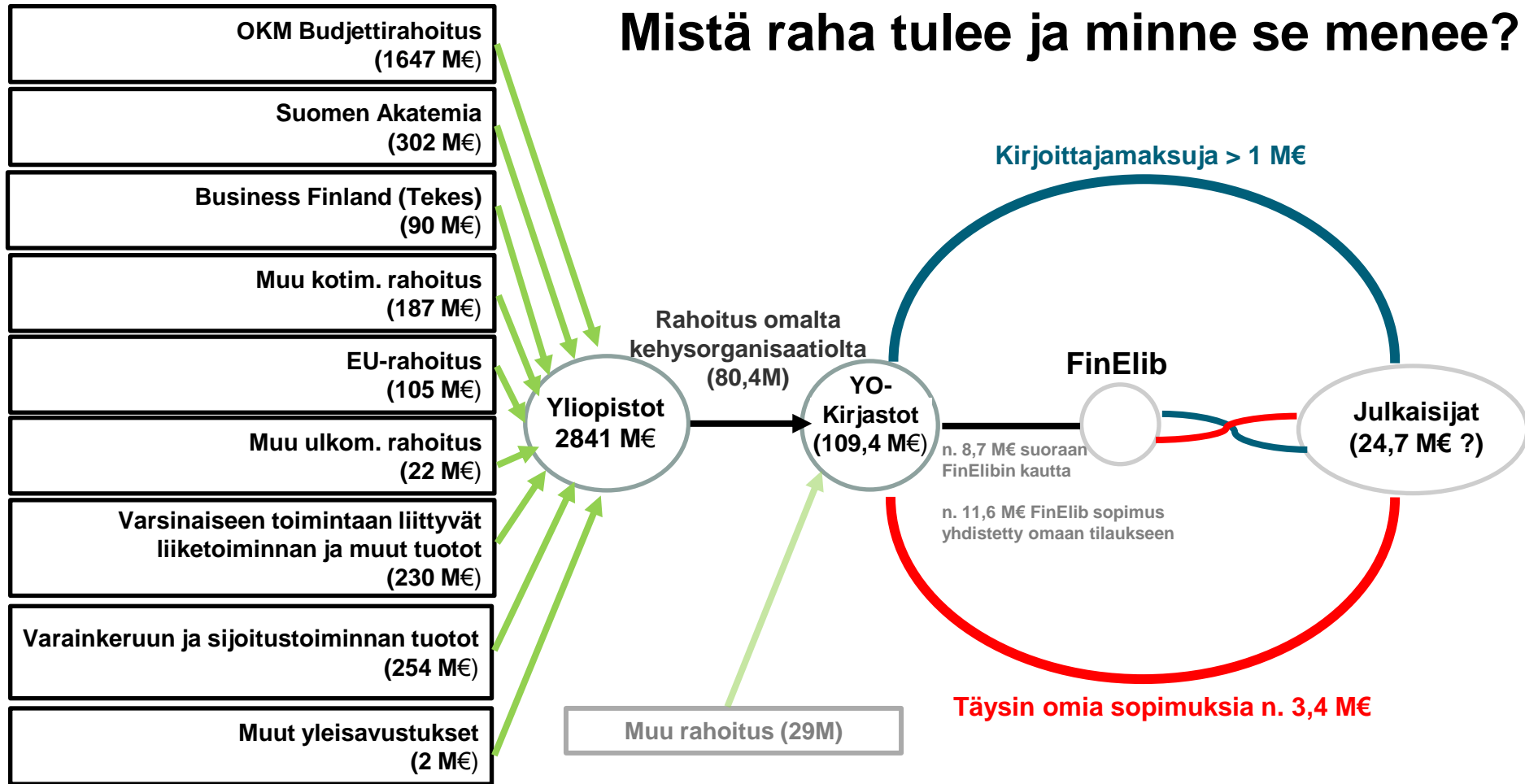
<https://avointiede.fi/tiedonkeruu2018>

HANKEN

=

Mistä raha tulee ja minne se menee?

Miten tulevaisuus?

HANKEN

Koti
lava

- » Yliopistonäkökulma rahaan järjestelmätasolla hyvin rajoittava.
- » Yliopistot optimoivat vain järjestelmää kannustimiin nojaten, eivät herkästi voi muokata kokonaisuutta.
- » + ja – puolet rahavirroista eivät kohtaa suoraan, + kohdistuu yliopistolle ja – on kirjaston vastuulla hoitaa.
- » Rahojen kanavointi kirjastojen kautta jättää kirjaston neuvottelemaan toiminnastaan sekä yliopiston että julkaisijoiden kanssa.
- » Onneksi on FinElib!
- » Rahojen keskittäminen A ja O, niin aikaisin rahavirrassa kuin mahdollista jotta rahat eivät kulje monen eri budjettineuvottelun kautta.

Kiitos!